

ELS DRETS HUMANS I LA UNIÓ EUROPEA

Prof. Ana Ancheta
Curs de 3r Pedagogia

CAMPS D'ACTUACIÓ DE LA UE

Inicialment, la cooperació entre els països de la UE es referia al comerç i l'economia. En l'actualitat, la UE també tracta molts altres temes amb repercussió directa en la nostra vida quotidiana, tals com:

- els drets dels ciutadans
- la garantia de la llibertat, la seguretat i la justícia
- les polítiques d'ocupació
- el desenvolupament regional
- la protecció del medi ambient

Drets humans i Unió Europea

El respecte dels drets humans i la dignitat, així com els principis de llibertat, democràcia, igualtat i estat de dret són valors comuns a tots els països de la Unió Europea (UE). Aquests valors també guien l'actuació de la UE tant dins com fora de les seues fronteres.

L'acció europea, en aquest àmbit, es basa en el Tractat de Funcionament de la Unió Europea, al qual s'annexa la Carta dels Drets Fonamentals, proclamada l'any 2000. Dignitat humana, llibertat, democràcia, igualtat, estat de dret i respecte dels drets humans són valors consagrats en els tractats de la UE. La Carta dels Drets Fonamentals de la UE és una declaració clara i ferma dels drets dels ciutadans de la UE. Des de 2009, la Carta ha estat jurídicament vinculant en les institucions de la UE i en els governs nacionals (quan apliquen el dret de la Unió). La Carta és coherent amb el Conveni Europeu dels Drets Humans (adoptat en el marc del Consell d'Europa). No obstant això, com a tal, no hi estableix cap dret nou, sinó que recopila els drets existents que s'havien dispersat entre diferents fonts.

Drets humans i Unió Europea

Protegir els drets fonamentals a la UE:

Les constitucions de cadascun dels països membres de la UE garanteixen els drets fonamentals a escala nacional i la Carta dels Drets Fonamentals (adoptada en 2000 i vinculant per als països de la UE des de 2009) en l'àmbit de la UE. Totes les institucions de la UE —Comissió, Parlament i Consell— tenen un paper que han d'exercir en la protecció dels drets humans. La Carta estableix els drets fonamentals, que són vinculants per a les institucions i organismes de la UE. És vinculant per als governs nacionals quan estiguen aplicant la legislació de la UE.

Els particulars que desitgen interposar-hi recursos, han de dirigir-se als tribunals del seu propi país. En última instància, poden dirigir-se al Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE).

La Carta concorda amb el Conveni Europeu de Drets Humans (CEDH), que ha estat ratificat per tots els països de la UE.

L'Agència dels Drets Fonamentals (FRA) determina i analitza les principals tendències en aquest àmbit.

Drets humans i Unió Europea

Promoure els drets humans a tot el món

La Unió Europea està basada en un compromís sòlid per promoure i protegir els drets humans, la democràcia i l'estat de dret a tot el món. Els drets humans estan al centre de les relacions de la UE amb altres països i regions. Promoure els drets humans pot contribuir a prevenir i resoldre conflictes i, a la llarga, a reduir la pobresa.

Amb la seua política de drets humans, la UE:

Promou els drets de les dones, els infants, les minories i les persones desplaçades.

S'oposa a la pena de mort, la tortura, el tràfic d'éssers humans i la discriminació.

Defensa els drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals.

Defensa el caràcter universal i indivisible dels drets humans mitjançant una estreta i activa col·laboració amb els països associats, les organitzacions internacionals i regionals i grups i associacions a tots els nivells de la societat.

Drets humans i Unió Europea

Promoure els drets humans a tot el món

Tots els acords comercials o de cooperació amb països no membres de la UE (actualment més de 120) contenen una clàusula que estipula que els drets humans constitueixen un element essencial de les relacions amb la UE. La UE ha imposat sancions per vulnerar els drets humans en diverses ocasions.

La UE també manté diàlegs sobre drets humans amb més de 40 països i organitzacions, com ara Rússia, la Xina o la Unió Africana. En l'informe anual sobre els drets humans i la democràcia al món, la UE avalua les seues activitats en aquest àmbit.

A través de l'Instrument Europeu per a la Democràcia i els Drets Humans (IEDDH), la UE dona suport als grups, associacions o particulars que defensen els drets humans, les llibertats fonamentals, la democràcia i l'estat de dret. Aquest instrument disposa d'un pressupost de 1.300 milions d'euros per al període 2014-2020.

INSTITUCIONS DE LA UE

- La UE compta amb cinc institucions, cadascuna d'elles amb una funció específica:
  1. **Parlament Europeu** (triat pels ciutadans dels estats membres).
  2. **Consell de ministres-Consell de la Unió Europea** (representa els governs dels estats membres).
  3. **Comissió Europea** (motor i òrgan executiu).
  4. **Tribunal de Justícia** (garanteix el compliment de la llei).
  5. **Tribunal de Comptes** (efectua el control de la legalitat i la regularitat de la gestió del pressupost de la UE).

INSTITUCIONS DE LA UNIÓ EUROPEA

Aquestes institucions estan acompanyades d'altres cinc organismes importants:

5. **Comitè Econòmic i Social Europeu** (expressa l'opinió de la societat civil organitzada respecte de qüestions econòmiques i socials).
6. **Comitè de les Regions** (expressa les opinions de les autoritats regionals i locals).
7. **Banc Central Europeu** (responsable de la política monetària i de la gestió de l'euro).
8. **Defensor del Poble Europeu** (s'ocupa de les denúncies dels ciutadans sobre la mala gestió de qualsevol institució o organisme de la UE)
9. **Banc Europeu d'Inversions** (contribueix a assolir els objectius de la UE finançant projectes d'inversió).
10. El sistema es completa amb altres **agències i organismes** diversos.

Comissió Europea

1. Té la seua seu a Brussel·les. És el govern de la Unió Europea. I els comissaris no representen els seus països sinó la Unió.
2. El nomenament dels 28 comissaris (un per país) dura cinc anys.

Funcions

- Proposa nova legislació al Parlament i al Consell.
- Gestiona el pressupost de la UE i n'assigna els fons.
- Fa complir la legislació de la UE (juntament amb el Tribunal de Justícia).
- Representa la UE en l'escena internacional, per exemple, negociant acords entre la UE i altres països.

-

Parlament Europeu = LA VEU DEL POBLE

- Té tres seus de treball: Estrasburg, Brussel·les i Luxemburg.
- Fins a 1979 es formava per representants de tots els parlaments dels països membres.
- Té 766 membres que representen els països membres en funció de la seua població.

Funcions:

- Debatre i aprovar, juntament amb el Consell, la legislació de la UE.
- Sotmetre a control altres institucions de la UE, especialment la Comissió, per tal de garantir-ne el funcionament democràtic.
- Debatre i adoptar, juntament amb el Consell, el pressupost de la UE.

El Tribunal de Justícia: la defensa del dret

- 28 jutges independents, un de cada país de la UE, i assistit per 9 advocats.
- Interpreta la normativa de la UE.
- Garanteix l'aplicació uniforme de la normativa en tots els estats membres.

El Tribunal de Comptes Europeu: els diners del contribuent

- 28 membres independents-auditors.
- Comprova la utilització correcta dels fons de la UE.
- Pot investigar qualsevol persona o organització que perceba fons de la UE

El Comitè Econòmic i Social Europeu

- 353 membres.
- Representa sindicats, empresaris, agricultors, consumidors, etc.
- Emet dictàmens sobre la legislació i les polítiques de la UE.
- Fomentar la participació dels interlocutors socials en assumptes de la UE.

El Comitè de les Regions: la veu dels governs locals

- 353 membres.
- Representa els municipis i les regions.
- Emet dictàmens sobre la legislació i les polítiques de la UE.
- Fomenta la participació dels governs locals en els assumptes de la UE.

